

Kapesné

Dostáváš kapesné?

5.–7. třída

Klíčové kompetence:

k učení

komunikační

k řešení problémů

kulturní

digitální

Mezipředmětové vazby:

Čj – český jazyk

Cj – cizí jazyk

Ov – občanská výchova

Vv – výtvarná výchova

Doporučení: možno využít na projektovou výuku, vhodná práce v týmech.

Upozornění: úloha 8 – je vhodná na projektovou výuku s časovou dotací 3–4 vyučovací hodiny.

Materiál byl vytvořen ve spolupráci Českého statistického úřadu a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích jako metodický list pro projekt Minisčítání 2025.

Kapesné

Dostáváš kapesné?

1.

Zamyslete se, jak asi vzniklo slovo KAPESNÉ?

Kapsa původně znamenala malý vak nebo nějakou schránku na oděvu, kam se ukládaly drobnosti. Slovo má původ v německém Kapse, případně latinském capsa (schránka). Kapesné tedy doslova znamená peníze do kapsy. Jsou to peníze, které pravidelně dostává dítě či student od rodičů na vlastní drobné výdaje.

čj

2.

Kdybychom si měli zahrát na brusiče jazyka a vytvořit slovo, které by označovalo kapesné, jaké slovo by to bylo? Dokážete nějaká slova vytvořit?

Purismus měl očistit češtinu od vlivů cizích jazyků. Tzv. brusiči jazyka vytvářeli nová, ryze česká slova. Například knedlík z německého jazyka měl být šiška, zpěvořečník je básník, popisnice je papír, prodárna je obchod... Peněžné, karetné, debetné...

čj

3.

Jak se KAPESNÉ řekne v jiných jazycích?

Například v Japonsku je kapesné okozukai a znamená peníze na drobnosti, v Norsku je ukepenger neboli peníze na týden a v Indonésii znamená uang jajan v překladu peníze na svačinu. Vyplň v následující tabulce výraz pro kapesné v jednotlivých jazycích a napiš doslovný překlad.

čj

čj

Jazyk	Výraz pro kapesné	Doslovný překlad
Angličtina	pocket money	peníze do kapsy
Němčina	das Taschengeld	peníze do kapsy
Francouština	argent de poche	peníze do kapsy
Španělština	dinero de bolsillo	peníze do kapsy
Italština	paghetta	malý plat
Polština	kieszonkowe	od kapsa
Slovenština	vreckové	vrecko = kapsa

4.

Viš, jak chytře nakládat s kapesným? Dokážete sestavit pravidla chytrého nakládání s kapesným?

Ov

1. Plánuj, jak s penězi naložíš.

Je potřeba rozmyslet, co si za peníze koupíme. Opravdu danou věc potřebujeme?

2. Rozděl si kapesné.

Například: část na svačinu, část na kino, ...

3. Šetři.

Pokud ti to tvoje kapesné dovolí, je dobré si šetřit. Můžeš si později splnit větší přání.

4. Nedej na reklamu.

Nepodléhej reklamě. Přemýšlej, jestli v reklamě je opravu to, co tě zajímá.

5. Zapisuj si příjmy a výdaje.

Je dobré si vést přehled o příjmech a výdajích. Možná ti pomůže najít výdaje, které nebyly nutné.

6. Buď zodpovědný.

Kapesné není samozřejmost. Záleží na rozhodnutí rodičů. Z jejich strany je to důvěra, že s penězi již umíš zacházet.

5.

V tabulce doplň synonyma (slova stejného nebo podobného významu) a antonyma (slova opačného významu) u jednotlivých slov.

Čj

	Synonyma	Antonyma
Rozpočet	finanční plán	neplánované utrácení
Výdaj	útrata, náklad	příjem
Příjem	zisk, výdělek	výdaj
Úspora	rezerva, spoření	utrácení
Spořit	šetřit	utrácet
Utratit	vydat, zaplatit	šetřit, spořit

6.

Kapesné v hotovosti nebo digitální kapesné? Rozdělte se do dvou skupin. Jedna skupina zastupuje hotovost, druhá skupina platební kartu (digitální peníze). Každá skupina připraví argumenty, proč je jejich forma kapesného lepší.

Čj

Ov

7.

Role-play – v českém nebo anglickém jazyce

Vytvořte si dvojice. Vyberte si jednu z následujících situací. Rozdělte si role a připravte si rozhovor.

1. **Rodiče vám chtějí dávat kapesné v hotovosti, ale vy chcete raději platební kartu.** Přesvědčte rodiče o výhodách kapesného v digitální podobě.
2. **Chcete, aby vám rodiče zvýšili kapesné.** Přesvědčte rodiče, že i když velmi dobře hospodaříte s penězi, současná výše kapesného vám nestačí. Hledejte kompromis (řešení, které bude přijatelné pro vás i pro rodiče).

Čj

Cj

8.

Nakresli plakát nebo komiks, který bude obsahovat pravidla chytrého nakládání s kapesným.

Nezapomeň, že plakát má upoutat, text má být výstižný a jasný. Komiks obsahuje text v podobě bublin, které komentují jednotlivé obrázky, nebo obsahují výpovědi či myšlenky postav.

Vv

9.

Kam si ukládáš kapesné? Pokud už máš kartu (digitální peníze), vzpomeň si, kam sis kapesné ukládal dříve.

Většina z nás má nějakou kasičku, nádobku, kam si peníze ukládá. Představ si, že ses na chvíli stal touto kasičkou (nádobkou, pokladničkou, truhličkou, peněženkou...). Napiš, jak vypadáš, jak se cítíš, když tě tvůj majitel naplní penězi (dostane kapesné nebo nějakou odměnu), nebo jak se cítíš, když z tebe nějaké peníze ubere (jde utrácet za zmrzlinu, za něco nového...).

Například: „Jsem malé růžové prasátko s roztomilým rypáčkem, zakrouceným ocáskem a zeleným čtyřlístkem na boku. Patřím Janičce Novákové, dostala mě, když šla poprvé do školy. Nahoře mám výřez na vhazování peněz, dole otvor pro vybrání peněz. Naštěstí! Protože jinak by mě Janička musela rozbít, kdyby potřebovala peníze. Dnes je první den v měsíci. Už se těším na odpoledne! Janička přijde ze školy, dostane od maminky a tatínka kapesné a všechny ty peníze si uloží do mě...“

Čj

8.

Viš, že dnes už banky nabízí kartu dle tvého výběru? Vytvoř grafický návrh karty, kterou bys chtěl mít v peněžence ty. Nezapomeň na náležitosti, které karta musí obsahovat a vytvoř její podobu z obou stran. Fantazii se meze nekladou.

Vv